

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата

Миљана Раденковић

Уметничка област

Примењене уметности и дизајн

Име ментора

Зоран Блажина

Назив уметничког пројекта

ВИЗУЕЛНО=ВЕРБАЛНО

*Социолошке девијације материјализоване
графичким симболима*

Комисија за писање извештаја

Зоран Блажина, ред проф. Факултета примењених
уметности у Београду, ментор

Ранко Бочина, ред. проф. Факултета примењених
уметности у Београду

Слободан Манојловић, ред. проф. Факултета
примењених уметности у Београду

Душан Нешић, ред. проф. Факултета примењених
уметности у Београду

Божидар Ђуровић, ред. проф. Академије лепих
уметности у Београду

Датум седнице Наставно уметничко
научног већа на којој је именована
Комисија

07. 11. 2016.

Број одлуке о именовању Комисије

03-13/84-VI/1 од 18. 11. 2016.

2.Биографија кандидата

Име презиме	Миљана Раденковић
Место и датум рођења	Ниш, 12. 02. 1989.
Адреса	Царице Милице 10/3, 18310 Бела Паланка, Република Србија
Телефон	064/3662115
E-mail адреса	radenkovicmiljana@gmail.com

Миљана Раденковић (1989) дипломирала је на Факултету уметности у Нишу на студијском програму Графички дизајн. На истом факултету завршила је и мастер академске студије. У току школовања била је корисник студентске стипендије Министарства просвете и науке Републике Србије, као и стипендиста Фонда за младе таленте *Доситеја*. Ради као асистент за ужу уметничку област – Графички дизајн, Графичке комуникације на Департману за примењене уметности Факултета уметности у Нишу.

Остварила је низ реализованих пројеката и публикованих радова из области графичког дизајна (идејна решења и графичко обликовање корица књига, омота за музичке компакт-дискове, плакета и захвалница, каталога, и плаката за изложбе, друштвено ангажованих плаката, заштитних знакова и пројеката визуелног идентитета).

Добитник је више награда у домену примењених уметности и графичког дизајна међу којима су и прва награда на *Палети младих 2015* у Врбасу и трећа награда у категорији Дизајн плаката на *PDP Conference 2014* у Новом Саду.

Приредила је петнаест самосталних изложби у земљи (Београд, Јагодина, Врбас, Ћуприја, Лазаревац, Врање, Краљево, Нови Сад, Панчево, Смедеревска Паланка, Бела Паланка, Ниш). Излагала је на више од седамдесет колективних изложби у земљи и иностранству (Сао Пауло, Сарајево, Лисабон, Загреб, Софија, Орјахово, Лом, Велико Трново, Београд, Сремска Митровица, Панчево, Зрењанин, Петровац на Млави, Мајданпек, Нови Сад, Краљево, Горњи Милановац, Ниш, Крагујевац, Велика Плана, Зајечар, Лесковац, Врбас, Нови Пазар, Димитровград, Ваљево, Шабац, Бела Паланка). Учествовала је на више радионица и конференција о графичком дизајну, семинара, предавања и уметничких колонија.

Члан је УЛУПУДС-а од 2015. године.

3. Детаљна анализа уметничког пројекта кандидата

Докторски уметнички пројекат *ВИЗУЕЛНО = ВЕРБАЛНО - Социолошке девијације материјализоване графичким симболима* постављен је као уметничко-теоријско истраживање и доказивање тезе да је визуелно једнако вербалном, усмерено ка креирању друштвено ангажованих порука заснованих на графичким симболима.

У теоријском делу пројекта сажета је историја симбола и симболике условљена датим друштвеним околностима, сагледан је развој савременог графичког знака и његовог значења и на конкретним примерима објашњен феномен визуелног идентитета, а све то са посебним освртом на развој графичких комуникација и графичке идентификације у Србији током друге половине 20. века. Писани, тј. теоријски рад јесте делом резултат анализе и синтезе доступног материјала у домену уже уметничке области графичког дизајна, који је у дијалошкој вези са аутентичним уметничким пројектом.

Уметнички део пројекта чини јединствен графички концепт, који на практичном примеру приказује комуникациону моћ графичког симбола као основног средства визуелног комуницирања. Визуелизацијом вербалног, ауторка је усмерила пажњу на модерне социолошке девијације. Различити друштвени феномени сведени су на ниво визуелне информације растерећене сувишних елемената. Акцент је стављен на сам садржај. Минималистичким приступом и промишљеном стилизацијом указано је на моћ знаковне реторике. Уведене су и иновације у погледу графичке форме, којом су представљени одређени друштвени проблеми.

Ауторски уметнички радови јавно су приказани у виду изложбе векторских графика заснованих искључиво на коришћењу универзалних општеприхваћених графичких симбола, а све то је и теоријски образложено у писаном делу докторског уметничког пројекта. Усклађивањем личног рукописа са општим језиком визуелног комуницирања и обједињавањем више различитих информација у поједностављени визуелни знак, дошло се до нових оригиналних графичких целина. Самим тим, актуелне друштвене теме сведене су на ниво јединствене графичке слике и то путем дигиталне технике, као савременог вида уметничког изражавања. Притом је посебна реторичка вредност дата бојама и њиховим психолошким значењима.

Основна теза да графички симбол има способност да и без додатног објашњења пошаље јасну поруку потврђена је и у уметничком и у теоријском смислу.

4. Оцена остварених резултата

Сагледавање кроз време са посебним освртом на иновације, као и анализа доприноса изабраних аутора придонели су тумачењу комуникационе улоге коју графички симбол има као универзално средство масовне комуникације потврдивши његов значај у стварању визуелног идентитета, односно изједначавању визуелног са вербалним у савременом друштву.

Битна тема којом се ово истраживање бавило је однос текстуалног и знаковног садржаја. Упоредивањем графичких знакова са текстуалним садржајем успешно је истражена и потврђена улога визуелне реторике у свакодневној комуникацији.

Такође, редефинисањем и надградњом већ оствареног у домену графичких комуникација у Србији друге половине 20. века, ауторка је дала свој допринос овој области примењених уметности. Надовезујући се на досадашња искуства еминентних стручњака, кандидаткиња је показала способност критичког сагледавања постојећих аналитичких интерпретација и уметничких пракси, указала на алтернативна образложења истих и употпунила их серијом радова као својеврсним тумачењем. Управо то пружа могућност да овај пројекат послужи као база за практично и теоријско упознавање са визуелним и реторичким аспектима друштвено ангажованог графичког дизајна.

У овом докторском уметничком пројекту успешно је остварена интеракција визуелног и вербалног, са акцентом на сам садржај визуелне представе. Визуелно је у равни вербалног. Оповргнута је пракса у којој се значај придаје искључиво вербалном.

У писаном делу објашњен је и процес, тј. фазе рада значајне за сам настанак и реализацију уметничког пројекта, који истиче важност визуелног и указује на потенцијал за надградњу ове врсте изражавања у домену савремених друштвених проблема ангажованог графичког дизајна. У самом стваралачком процесу долазило је до иновативних, понекад изненађујућих решења, што је омогућило праћење промена основних информација приликом овакве трансформације.

Кандидаткиња је показала добро познавање материје коју обрађује, размотрила је досадашње доприносе овој области и дала оригиналан уметнички рад као практичну потврду теоријског дела докторског уметничког пројекта.

5. Критички осврт комисије

Докторски уметнички пројекат *ВИЗУЕЛНО = ВЕРБАЛНО - Социолошке девијације материјализоване графичким симболима* представља синтезу теоријских и емпиријских сазнања о функционалној употреби графичког знака, потврђену серијом ауторских радова као тумачењем актуелних друштвених тема.

Интердисциплинарност самог рада огледа се у његовом прожимању са научним дисциплинама као што су историја, социологија и психологија. Критички су сагледани чиниоци који су допринели важној улози графичког симбола у визуелној комуникацији, што је имало за циљ да ближе одреди функцију савременог графичког знака, као и да преиспита и дефинише комуникативна својства ове врсте уметничког изражавања.

Истовремено, ауторка се бавила и односом садржаја и визуелне форме, тј. међусобним утицајем форме на садржај и садржаја на форму.

Кандидаткиња је показала познавање области истраживања, уваживши значајне теоријске и уметничке доприносе других аутора ове области, без чијих сазнања се не би могао стећи увид у историјат симбола и симболике, савременог графичког знака и његовог значења, као и графичких комуникација у Србији током друге половине 20. века. Правилно разумевање и значај визуелног (идентитета) у савременом свету је исходиште и интелектуална надоградња који су омогућили креативну игру тражења и проналажења.

Ауторска изложба кандидаткиње у галерији *Сингидунум* у Београду потврда је уметничког и теоријског истраживања, њиховог прожимања и стапања у јединствени визуелни концепт. Тиме је и практично доказана основна теза овог пројекта да је визуелно једнако вербалном.

Миљана Раденковић је у свом докторском уметничком пројекту, служећи се сопственим искуством стеченим у досадашњем раду и позивајући се на предходна уметничка и теоријска истраживања, различите перцепције и интерпретације у овој области, доказала и приказала потенцијал визуелног у односу на вербално, а све то бавећи се ангажованим дизајном као важним средством за креирање друштвене свести.

6. Закључак са образложењем доприноса пројекта уметности

На основу анализе садржаја и дискусије у вези са докторским уметничким пројектом *ВИЗУЕЛНО = ВЕРБАЛНО - Социолошке девијације материјализоване графичким симболима*, комисија је мишљења да је пројекат добро замишљен и по својој тематици актуелан не само за уметничку, већ и за друштвену средину.

Комисија сматра да ће овај пројекат дати значајан уметничко-истраживачки допринос на пољу визуелних комуникација у Србији, потврђујући тезу да су графички симболи основни и најуниверзалнији облик масовне комуникације савременог друштва. Самим тим, овај пројекат ће бити добра основа за даља истраживања у домену графичког дизајна.

Концизно критичко сагледавање пажљиво одабраног материјала, тј. досадашњих теоријских и уметничких достигнућа унутар ове уже уметничке области, као и сама практична реализација уметничког пројекта поседују вредност за примену у наставној пракси. Уметничко-истраживачка анализа учвршћује став да је визуелно једнако вербалном, и даје потврду теоријском темељу за даљи развој ове теме. Стога се може закључити да овај докторски уметнички пројекат на оригиналан и сврсисходан начин тумачи важан сегмент графичког дизајна и оствареним резултатима даје важан допринос графичким комуникацијама на пољу друштвено ангажованих кодираних визуелних порука указујући на потенцијал графичког знака и симбола у савременом графичком дизајну.

Увидом у реализовани уметнички део рада и поднети писани материјал, комисија истиче да је овај докторски уметнички пројекат теоријски и уметнички утемељен и закључује да кандидат може да приступи одбрани истог.

Стога, чланови Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта са задовољством предлажу Наставно уметничко научно већу Факултета примењених уметности у Београду и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате позитиван Извештај и кандидаткињи Миљани Раденковић одобре одбрану докторског уметничког пројекта под називом *ВИЗУЕЛНО = ВЕРБАЛНО - Социолошке девијације материјализоване графичким симболима*.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Зоран Блажина, ментор,
ред проф. ФПУ у Београду

Ранко Бочина,
ред. проф. ФПУ у Београду

Слободан Манојловић,
ред. проф. ФПУ у Београду

Душан Нешић,
ред. проф. ФПУ у Београду

Божидар Ђуровић,
ред. проф. АЛУ у Београду